

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 11

*Матеріали Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Правова держава: досвід, можливості,
механізми формування в сучасній Україні”,
м. Київ, МАУП, 24 квітня 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 28.05.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 11: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Правова держава: досвід, можливості, механізми формування в сучасній Україні”, м. Київ, 24 квіт. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 362 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Сітуха С. Д. Побудова правової держави в сучасній Україні.....	200	Комаров О. В. Правовий статус слідчих підрозділів органів внутрішніх справ України.....	250
Слободян С. І. Природа громадської думки як інструмент інформаційно- комунікативного впливу в демократичній правовій державі.....	204	Кулик М. С., Руть Ю. В. Значення психології профайлінгу для юридичної освіти.....	254
Шашкова-Журавель І. О. Міжнародно-правові аспекти запобігання та протидії примусовій праці.....	210	Лісовська Ю. П. Інформаційна безпека за умов побудови інформаційного суспільства в Україні.....	259
Швець Н. Г. Методичне забезпечення права на перепідготовку кадрів.....	214	Лушер В. В. Поняття механізму адміністративно-правового забезпечення інформації в органах прокуратури України.....	262
Аріфходжаєва Т. Б. Теоретико-методичні основи формування недержавних пенсійних фондів в умовах сьогодення.....	216	Матвієнко О. С. Сучасний стан трудового законодавства України.....	265
Гусейнов Мохлат Йолчу огли Податково-фінансові засоби державного управління соціально-економічним і промисловим розвитком.....	221	Ничипоренко О. В. Захист прав і законних інтересів платників податків.....	269
Жарков В. О. Мультикультуралізм як поняття юридичної науки.....	227	Поліщук М. Г. Захист прав громадян в юридичному процесі.....	272
Живицька Л. І. Юрисдикційність (підвідомчість) справ про адміністративні правопорушення.....	231	Проскуракова А. Ю., Руть Ю. В. Фізіогномічні ознаки та їх зв'язок з ознаками психологічного портрету.....	274
Живицький В. А. Податкова служба як соціально-правовий інститут.....	235	Рябоволенко Н. В. Порядок формування ціни как денежного выражения стоимости товаров, услуг предприятия.....	280
Заросило Н. В. Взаємодія громадянського суспільства і місцевого самоврядування.....	239	Шаповалов А. В. Актуальні проблеми здійснення відбору кадрів до органів прокуратури України.....	283
Карачевська О. Л. Особливості професійного вигорання серед психологів та соціальних працівників наркологічних реабілітаційних закладів.....	241	Журбенко М. В. Структура та функції Національного банку України.....	286
Кирилюк Ю. В. Нова наука брахіологія та доцільність її використання в юридичній освіті.....	246	Круглій Д. В. Зовнішня заборгованість та її вплив на фінансову безпеку України.....	290
		Мельник Ю. І. Амністія та помилування в Україні.....	293

НОВА НАУКА БРАХІОЛОГІЯ ТА ДОЦІЛЬНІСТЬ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ В ЮРИДИЧНІЙ ОСВІТІ

Становлення і розвиток української державності, вип. 11, с. 246–249

*Вплив — це все! А проблема провини або невиновності
являє суто академічний інтерес.*

Маргарет Мітчел

Досліджуючи професію юриста доходимо висновку, що це той випадок, коли популярна професія є ще й потрібною і попит на висококваліфікованих спеціалістів в подальшому тільки зростатиме. Гарних фахівців — немало, відмінних — одиниці, і саме їм платять гарно, тому що свою роботу вони виконують бездоганно і швидко. Вони знають щось таке, чого не знає більшість інших. Тож питання в тому, як створити таку собівартість. І психологічні знання можуть бути саме тим, що відрізнятиме одного фахівця юридичних послуг від тисячі інших.

Геніальне завжди утворюється на межі перетину кількох наук, підходів, законів. Таким може бути і поєднання юридичних знань та брахіології.

Що ж таке “брахіологія”? Це галузь психологічного знання, яка поєднує в собі і знання про різні види психологічного впливу, знання про керування процесами впливу, технології впливу та протистояння йому, якщо він не санкціонований особою — суб’єктом впливу, а отже, протиправний. Питаннями маніпуляції та впливу займалися такі видатні науковці, як Р. Дилтс, Е. Н. Волков,

Є. Л. Доценко, Р. Чалдіні. Наука психологічного впливу поширює знання саме про психологічні заходи для впливу та протистояння йому. “Ця наука, а тепер вже і спеціальність, вчить протистояти маніпуляціям психікою у будь-яких проявах, або маніпулювати психікою іншої людини їй же на користь або на користь соціуму. У сучасних умовах брахіологія набуває неабиякого значення як наука і практика безконтактних єдиноборств”, — пише Ю. В. Руль, доктор медичних наук, завідувач кафедри медичної психології та психокорекції МАУП [7].

Дивлячись на крок вперед та роблячи оцінку сьогоденню, бачимо, що виграє у всіх питаннях показник швидкості: швидкість у вирішенні питань та досягненні результату. Швидше отримати інформацію, швидше зрозуміти мотиви людини. І все те, що допомагає прискорити будь-який процес, набуває актуальності та швидко знаходить свого споживача. Мистецтво впливу допомагає прискорити будь-який процес і в юридичній практиці. Будь-яке наукове знання допомагає людині робити щось, що є для неї природним, але

більш усвідомлено та скеровано. Так і мистецтво впливу. Ми це робимо ще до свого народження, впливаємо на матір ще коли знаходимось в її лоні і далі — протягом усього життя. Плив є первинним, усвідомлення — вторинне.

З якими питаннями ми стикаємось обов'язково, незалежно від місця роботи та статусу:

- Як відрізнити того, хто маніпулює, від того, хто веде несвідому або свідому психологічну гру?

- Як чинити, якщо на людину діє тільки погроза та покарання?

- Як протистояти людині, яка не слухає твоїх аргументів?

- Як протистояти тиску?

- Якщо я розумію, що мною маніпулюють, що робити?

І брахіологія може давати відповіді на ці запитання. Спектр застосування таких знань дуже широкий. Фахівці юридичної галузі, використовуючи психологічні знання щодо впливу та протистояння впливу, зможуть вирішувати такі непрості ірраціональні питання. Обізнані фахівці зможуть консультувати та виконувати інші функції щодо читання людської поведінки, переговорів у складних ситуаціях (наприклад, з терористом, який затримав заручників, суїцидантом, який намагається вчинити спробу самогубства й вгається, та ін.), правильний підбір людей, моделювання потрібної поведінки, психологічне читання контексту ситуацій та обставин. Це справді виняткові знання, якими більшість захоче володіти та які, безперечно, користуватимуться популярністю у вирішенні особистих та професійних питань.

Юридична наука не може замикатися у власних вузьких рамках і не враховувати, наприклад, соціально-психологічних факторів при розв'язанні проблем правоохоронної та виконавчої діяльності. На перетині юриспруденції із психологічними знаннями можуть розвиватися нові галузі наукового знання, що мають подвійну природу і єдину мету — забезпечення правоохоронної та виконавчої діяльності. Інтеграція юриспруденції і психології достатньо чітко проявляється на таких рівнях:

- Застосування психологічного знання в юриспруденції у “чистому” вигляді; безпосереднє використання психологічних знань у вигляді методу експертних психологічних оцінок.

- Використання в юриспруденції психологічного знання шляхом його “адаптації”, наприклад, застосування юристами психологічних методів у правоохоронній та іншій юридичній практиці, при побудові психологічного портрета злочинця, використання даних, отриманих про об'єкт шляхом застосування технологій психологічного впливу, у професійному доборі, розслідуванні правопорушень, виправленні і перевихованні засуджених.

- Синтез психології та юриспруденції, власне їх стик, вже забезпечив виникнення нової галузі науки — юридичної психології, яка водночас є двоєдиною наукою — психологічною та юридичною, що аналізує психологічні особливості у сфері застосування права. Безумовно, виникнення такої інтеграційної науки одночасно стимулює розвиток і вдосконалення як психологічного, так і юридичного знання.

Брахіологія є такою галуззю психологічного знання, яка максимально відповідає професійним потребам спеціаліста юридичного напрямку, який працює з людьми.

У професійній діяльності юриста, безумовно, необхідне розуміння особливого класу психічних явищ, що включають у себе емоції, почуття. Часто перед юристом постає ситуація, коли те, що говорить людина (вербально), і те, про що говорять її зовнішні параметри, — дуже відрізняється. Юрист повинен грамотно оцінити ці явища, коли необхідно вивчити поведінку суб'єкта різних правовідносин: при вирішенні цивільно-правових спорів, у практиці боротьби з протиправними діями, коли необхідно призначити покарання, а також при вивченні мотивів, які пояснюють, чому людина вчинила протизаконну дію. Наприклад, в юридичній практиці необхідно враховувати таке:

- вихід емоцій з-під контролю потужно впливає на поведінку людини, настрій, мислення;
- емоції можуть переходити у почуття ворожості, яке лежить в основі протиправної поведінки;
- у ситуаціях, що мають невідзначений характер, суб'єкт відчуває амбівалентні емоційні стани (підвищена тривога, напруженість і т. д.). Наприклад, стан тривоги виникає в результаті передчуття або невизначеності, невідворотне наближення небезпеки.

Юристу необхідно брати до уваги величезну роль суб'єктивного чинника, що впливає на стан тривожності, і, відповідно, на поведінку людини — учасника процесу. Крім того,

тривога може бути сильним фактором у житті, водночас залишаючись неусвідомленою людиною. Тривога може призвести до патологічних порушень психіки (психічного розладу). Юристу необхідно враховувати ці чинники при оцінці психічного стану винного, підзахисного, свідка та інших учасників судового процесу. Наприклад, це стосується вирішення цивільно-правових спорів, пов'язаних з компенсацією моральної шкоди суб'єкту, що переніс моральні та фізичні страждання. У судочинстві оцінка тривожності того чи іншого учасника процесу проводиться з урахуванням особи суб'єкта, його соціального статусу, самооцінки і т. ін. Юрист повинен враховувати, що є фактор особистісної тривожності, який носить константний характер, і фактор ситуативної або реакційної тривожності (тимчасовий стан психіки). Також юристу-практику потрібно брати до уваги, що суб'єкт (підзахисний, цивільний позивач і т. ін.) справді пережив стан страху, якщо в ході розгляду кримінальних справ встановлено, що злочин супроводжувався погрозами, залякуванням. При вирішенні цивільно-правових спорів визнаються недійсними різні угоди, зроблені під впливом погроз.

З урахуванням цього юрист має працювати і, найголовніше, керувати цими процесами для отримання професійного результату.

Часто юрист має справу з певним конфліктом або відсутністю розуміння між сторонами. І тут юрист має виступити своєрідною буферною зоною між сторонами конфлікту. Юрист доволі часто працюватиме

саме “в зоні конфлікту”, перебуваючи під тиском обох сторін конфлікту, і для вирішення справи має володіти технологіями розпізнавання людей та впливу на них.

“Ми володіємо жахливою здібністю впливати на інших людей”, — говорив Верна Дозьє. Та якщо ця здібність керована — це запорука високопрофесійного та блискучого виконання своєї справи.

Освіту з психології брахіології (та інших, потрібних юристу напрямів, близьких до психології) на рівні спеціаліста та магістра, з відповідною видачею диплома державного зразка та міжнародного диплома (українською та англійською мовами), можна здобути на кафедрі медичної психології та психокорекції УАІСНіС МАУП. Там же можна підвищити кваліфікацію з психології брахіології протягом 2-х місяців (72 години).

Література

1. *Адаір Джон*. Мистецтво управління людьми та собою // Серія “Психологія спілкування”. — М.: Ексмо, 2006.
2. *Доценко Є. Л.* Психологія маніпуляції. — М.: ЧеРо, 1997, 2001.
3. *Івашко О. В.* Мотивація персоналу державних закладів та приватних фірм: Дис. канд. психол. наук. — СПб., 2006.
4. *Панкратов В. М.* Захист від психологічного маніпулювання // Серія: Психологія успіху та ефективного управління. Вид.: Психотерапія, 2007.
5. *Урбанович О. А.* Психологія управління: Навч. посіб. — М.: Харвест, 2003.
6. *Яхонтова О. С.* Ефективність управлінського лідерства. — М.: ТЕІС, 2002.
7. *Руль Ю. В.* [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://yurirul.ru.gg/>